

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se

Departementspromemorian Bromma flygplats – underlag för avveckling av drift och verksamhet (Ds 2021:25)

I2021/02381

Konkurrensverket har i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna. Utifrån de aspekter som följer av Konkurrensverkets verksamhetsområde har verket följande synpunkter på den remitterade promemorian.

Sammanfattning

Konkurrensverket konstaterar inledningsvis att det inte ingått i utredarens uppdrag att ta ställning till *om* en avveckling ska ske. Uppdraget har avgränsats till att ta fram *hur*, inklusive tidsplan, en förtida avveckling av drift och verksamhet på Bromma flygplats skulle kunna genomföras. Konkurrensverkets yttrande avgränsas därmed på motsvarande sätt.

I rapporten behandlas tillgängligheten till flygtransporter på ett flertal platser i avseendet att det finns trafikering. I betydligt mindre grad behandlas frågor om värdet av en fortsatt konkurrensutsatt flygmarknad, för såväl kommersiell linjetrafik som upphandlad linjetrafik. Den konkurrens som finns på flygtrafikmarknaden har varit positiv såväl för priser som för utbudet av trafikering. I promemorian konstateras förändringar i resandemönster till följd av t.ex. Covid-pandemin, ökad användning av digitala mötesalternativ och miljöhänsyn. Dessa typer av förändringar är naturliga och det är också nödvändigt att marknaderna utvecklas och förändras med denna strukturomvandling.

Konkurrensverket vill påtala att om en avveckling sker är det viktigt att beakta frågor om hur denna avveckling och överflyttning av trafiken till Arlanda kan göras med så liten påverkan på konkurrensen på flygtrafikmarknaden som möjligt. Om dessa aspekter inte hanteras finns risk för försämrad konkurrens, vilket kan leda till högre priser och sämre utbud för konsumenterna. Här kan flygets regler om historiska rättigheter (s.k. grandfathers rights) till start- och landningstider (s.k. slots) utgöra ett problem. Som konstateras i promemorian har

Corona-pandemin minskat flygresandet och det finns därmed ledig kapacitet som skulle kunna utgöra en möjlighet för överflytt av trafik från Bromma till Arlanda. Hade de sedvanliga reglerna gällt hade också bolag behövt lämna tillbaka slots som de inte använder (såvida de inte fortsatt flyga med tomma flygplan för att behålla de mest attraktiva tiderna). Kommissionen har emellertid meddelat undantag från slotreglerna under Corona-pandemin som gör att flygbolag inte behöver lämna tillbaka slots som de inte använt.

Som Konkurrensverket påtalade 2001¹ tenderar kapacitetsproblem och brister i regelverket att göra det svårare att erhålla nödvändiga slots för utveckling av trafik. Detta gäller framför allt nya aktörer eftersom redan befintliga flygbolag har sina slots garanterade genom de historiska rättigheterna. Konsekvenser av detta är att möjligheten att etablera nya linjer begränsas och konkurrensen på redan befintliga linjer hindras. Om alla tillgängliga slots är ianspråktagna av befintliga flygbolag, utgör detta ett hinder för en potentiell konkurrent. Det kan bli problematiskt för den trafik som vid en nedläggning av Bromma ska flyttas till Arlanda att få tillgång till slots på konkurrenskraftiga tider då befintlig trafik på Arlanda har förtur till de attraktiva start- och landningstiderna.

Det är i dag oklart hur länge kommissionen kommer att förlänga det s.k. pandemi-undantaget till förutsättningarna för historiska rättigheter till slots. Konkurrensverket anser därför att promemorians utredning inte borde ha stannat i denna del vid slutsatsen att tillgången på slots kommer lösa sig av sig själv när företag som i dag har historiska rättigheter till slots kommer behöva lämna tillbaka dem när dagens pandemi-undantag försvinner.

Likaså är promemorians slutsats att strukturomvandlingen kommer att få en större påverkan på flygtrafiken än en överflytt alltför generell. Det är naturligt att strukturomvandling och ändrade resmönster förändrar marknader och innebär såväl att företag slås ut som att nya kommer till. Även om de skeendena på sikt kanske kommer ha större betydelse för flyget som helhet behöver överflyttens betydelse för konkurrensen inom flyget ändå beaktas i en plan för nedläggning av Bromma. I detta sammanhang avser Konkurrensverket inte frågan om tillgänglighet till flyg för olika destinationer utan förekomsten av konkurrens om passagerarna på de olika rutterna.

Enligt Konkurrensverkets mening behöver planen kompletteras så att den inte enbart beaktar överflyttens effekter på tillgängligheten utan även effekterna på konkurrensen inom flygtrafiken. Planen behöver också kompletteras med förslag på hur överflytten av flygtrafiken kan ske utan att den i sig leder till en sämre fungerande marknad.

¹ Konkurrensverket, rapport 2001:7, *Start och landningstider inom flyget*.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Rikard Jermsten. Föredragande har varit rådet Karin Morild.

Yttrandet undertecknas inte egenhändigt och saknar därför namnunderskrifter.

Rikard Jermsten

Karin Morild